

יוסי גמזו
דם זה לא מיים

(סיפור)

לפאניה פלינקוב
שאינ בכוח שום סיפור ושום מילה
להתחרות בדמעותיה, דמעות-אם

תחילה היה הלילה הזמום, הלא-נודע: הציפיה העצבנית לשעת-האפס. אי-שם, עמוק במצולותיו החשוכות של ים-הזמן הממוקש בגורלי ובפאטאלי, צפויים היו קטיפה שחורה זו הזרועה בכוכבים, צרורות הסטנים, נביחות הטומיגאנים, להיחרט בתולדותיה של העיר הסרבנית כ"ליל שרונה", ליל האומץ והדם. שרונה – גגות-הרעפים האדומים. גורי החזירים של טמפלרים רעי-עיניים. מעוז שחצנותו של הפובש הזר, הבריטי, וחוחיהן של קונצרטינות תיל דוקרני.

זהו פברואר של קור נושך, שנת 46'. של טיפטוף זיעה קרה על גב ועורף. בארבעה מוקדי-תקיפה, שתתלקח בו-זמנית, יתנו חבלני המחותרת רשות-הדיבור לחבר דינאמיט. תוך שעות ספורות של שנק בגרון, של ריר צמיג, של דריכות קפיצית בה כל שנייה נמתחת לה כנצח, יוטחו ארבעה אגרופים לא צפויים, בתזמון מתוזמר פילהארמונית, ישר בפרצופו של המנדאט הדורסני. בגנין, בחוף כפר ויתקין, בשפרעם ובשרונה יופה עורון החושך האטום בסגורים מבהק הפיצוץ הסימולטאני בו הלילה יומר לרגע עז בצהריים מסמאים.

עמירם נמתח כקפיצי שעונו התוכף את תיקתוקיו המדודים ומתגחלל לו על פרק ידו הצמודה לנשקו ומוריק בזרחן מחוגיו. מה שמורה השעון בלי רחם הוא איחור בלתי-נסלח של לא פחות משעתיים (מה שמקפיץ לכולם את הפיוזים באמבוש הזה, המקפיא). מה מעכב שם, לכל הרוחות, את אותה פקודת פיצוץ שחבריו והוא פמהים לה? מה התפקשש בסדרי התיאום שסופסוף תוכננו זה זמן רב? תיקתוק השעון הפועם חרישית באוזנו רק מגביר את המתח. כך גם חשים שם ידידיה ואריה ושרגא, רעיו למיבצע.

בינתיים סובכות כבר על צירן כקרוסלה, מגג בלב שרונה, מחוגות-ענק של אור. הן מתוות מן הזרקור, למלוא רוחבם של שמי הלילה, ראדיוסים אימתניים בהם נסרקת הסביבה. כל הניכונים באימת הזרקור משתטחים אינסטינקטיבית למטה: זה – מתחפר בין עשבי היבלית וכובש את פניו בחיקם, וזה – טומן ראשו בחול לא כהולך-על-שתיים פי אם כמשתייך למשפחות הזוחלים. אותה שעה עצמה, פהשלמת אפקט אקוסטי לחיזיון זה של אקסטרגאנצה אור-קולית, פוצחת מקהלה אינגליזית בקאנון של ברנים וקול של סארג'נט-מיג'ור מצטעק: "You bloody Jews!"

אליק, אחיו של משה שמיר, ששנים ספורות אחר-מכן יצלול אל תוך הנצח מבין דפי "במו ידיו" פסקל לדורו, מתקין פעת באצבעות של זהירות נרגשת את מיטעני הדינאמיט המועדים לפגוע עמוק בצומת-עצביו של הפובש הזר.

ואילו עמירם, שספן מגוחך בידי מול אותה הקולקציה של כל משורייני הבריטים בשרונה זו, ממתין לו בחיפוי ורק מזהיר אותו "דיר באלכ – עם הפתילים, הדטונאטור, החנ"מ, הכל..."

* * *

רק מאוחר יותר, בבוקר יום המחרת, משיופיע שם גם שמו בשחור מודעות-האבל – עם אריה קסלמן, ידידיה אהרון ושרגא הר – תוברר סיבת איחור השעתיים: הנשק שהגיע משומן ומגורו; היסטריית הניקוי המלחיצה והנואשת; והפיספוס ההוא, הלא-נסלח של שעת-האפס, שהוא שכרן המר של שתי הפאשלות כאחת. מה שברור הוא שבחוף כפר ויתקין ושפרעם דווקא עמדו בלוח-הזמנים ללא כל פגע. גנין – אף היא תהיה נושא פאוב לתחקירים: מה בדיוק חרק שם, מי סופסוף שפך שם לאגר? ומי, למרות שפרכת הלאגר, לא פעל בזמן, כמו בליל-אמש, ליל אותו הפיאסקו בשרונה. שפן, שרונה זו אינה ככל מקום אחר, היא מעוזו הרם של הדרקון

המנדטורי. ועל פן שעתיים איחור יש בהן להחריד מריבצם הדרוך – לא רק את אנשי ה-P.M.P עזי הירי (מיקלענים אל הצריחים ורובאים לעמדות-קשר) כי אם ממש את כל הווילדע חיעס כאחד.

"יִנְק!" שואג עמירם ומריק מחסניות – בְּשוּוּג, בשצף-קצף, בשרשרת לא נפסקת. אָלִיק משחיל עצמו בִּסְבֵךְ חשרת הענפים, פורץ שפוף לַעֲבֵר המשוריינים קדימה. מיד, מבליח בו הירהור, נעיף אותם למעלה, כך שיִדְעו סופסוף עם מי כאן יש להם עניין. בִּינְתִיִּים, כסיוע חיוני, בלתי פוסק, יש פה חיפוי יעיל ואפקטיבי של עמירם. מרביץ בהם חזק עמירם. גִ'דְע. חָבוּב אָלֶף. רק שההם, קיבינימאט, עונים בקונטרָא גם. צרורות-צרוורות של אש אינגליזית, נֶאֱחָסִית, מרושעת, שהלוואי שתפסס את כל המְטָרוֹת...

יש איזה שָׁנֶק בָּגְרוֹן, אך כבר הפתיל מוֹצָת. ועל החיים ועל המוות, מה שיהיה יהיה. כעת תספור עד ארבע, איש. ארבע שניות – וְכָרַח ("בָּאָרוֹד!") כמו שצורחים בִּמְחַצְבוֹת של בני-דוֹדְנוֹ). ותיכף לאחר-מִפְּנֵי הַשּׁוֹק, התדהמה: אל-אלוהים, זה עף! זה מתרומם פתאום לגובה!!! פלדה אנגלית, בעובי של עור-פיל אימפריאליסטי, נפרמת כמו בְּרִזְנוֹט, כמו אִיזוֹלְרִיבְּנֵד, כמו נייר...

וְיָם פוער של להבות.

ורעם קול הַנְּפֵץ.

ביצענו את זה, אוּחַ יאָרָאב.

אָם כֵּךְ – זה אפשרי...

* * *

לאחר-מִפְּנֵי, בעומק הפרדס האפלולי: הריצה החתופה, כְּמַעַט אַסְתֵּמַאטִית, מסוחררת. שריטות הענפים המצליפים על הפנים. אותה פגישה אַחֲוֵלְמַאנִיּוֹקִית עם גדר חוסמת. מה, מה לעזאזל רוצים חוֹדֵי חוֹחֵי התיל מִמְּכַנְסֵי החאקי הסופגים חוֹרֵי איוורור? ההם, המוצבים שם בַּתְּפֹזֶרֶת אנגלו-סֶאֶפְסִית על גגותיה של שְׂרוּנָה, ממשיכים לירות. כך גם הַבְּרָנִים שבתוך משורייני הַרְתֵּק –

שולחים ד"ש חם של welcome guys כמו מרסס של פִּלִיט... ורק שיתמזל לנו לסגת מן הגִ'יפָה בלי סיבוכים ובאלאגאן ובלי פגיעות. אָמֵן...

"עֵמִי", לוחש שם קול מופר, "דחילאפ – תחכה קצת. שלא נשאיר תקועים בשטח כשהם יורים..." עמירם סב על עיקבותיו. קורע את ה"פֶּאֶטְס". נתקל במישהו וחש מגע זרועות מופר. שני אישונים בורקים אליו מתוך החושך: אָלִיק. "יאללה, חוזרים", הוא סח לו ושניהם לוקחים רִבְרָס. רק כששניהם בטוחים שכל השאר יצאו החוצה, הם מתפנים לצאת אף הם מְעַבְרֵ לַגְדֵר. להרף-עין מקפידים הם מתאבנים לפתע לקול זימזום פולח של אש בריטית חודרנית. זה שוֹסֵף את האוויר כמו להקת צרעות ארסית, חולף סמוך מאוד לאוזניהם אך לא פוגע... עכשיו רק לעבור את הגדר המזורגת בחזרה מחוץ לתחום שְׂרוּנָה ולרוץ. אל מה? אל הנחשק והנכסף והכמויה: אל אושר השיקה המקוּוָה אל הבסיס. פי שם, רק שם ממתין הסוף הטוב, המעֲלִישִׁי. אז תֵּן ריבוננו של עולם את הבונוס הזה ותהיה בנאדם...

אבל הֵנָּה, כמין שידור חוזר של פֶּאֶסֶה בריטית – שוב גשם-העופרת הַזְדוּנִי הזה סביב. הפעם, לא כמו קודם, זה כבר לא מעוף צרעות כי אָם נחיל של דְּבוּרִים תוקפים על בְּלִינְד, בְּאֶטְרֵף. ורק, אם לא איכפת, לא לעשות כעת שטויות. בלי שְׁוִיץ, בלי הסתפנות לא רצויה, בלי קומפליקאציות. להגיע שלמים לנקודת-האיסוף. להעביר משחולת בְּקִנְהָ חנוק-הפיח. למסור איש את נשקו לאיש ה"סְלִיק" המחתרתי כמו פיקדון יקר עד המיבצע הבא, אינשאללה. ללגום מספל של אָמֵל סדוק קפה לוהט, כזה שִׁפְפָּעָה על צינתו של ליל-החורף. למצוץ בהתמכרות, כמו נשיקה בגן-העיר, סיגריה של "לטיף", גם אם זולה ומחורבנת. כזאתי שעוברת בעיגול בין כל הַחֲבָרָה כמו צ'אפחות העידוד איש על כתפו של חברו. לדעת שגם זה היה פשוט מישחק צופי כמו אלה ששיחקנו בלילות תנועת-הנוער. או כל מישחק אחר מן הילדות: כמו מחבואים. כמו בשוטרים וגנבים. כמו דוֹדְס. כמו כדור - - -

כדור.

כדור בְּעוֹרֵף הגמיש והמוצק, יָפֶה-התלתלים והבלונדיני של עמירם. עמירם זה שנשתתק ונעשה פתאום כל-כך כבד כשהוא מורם, דומם, בזרועותיך...

ודם. הדם החם והצעיר שהוא הנפש, שאם יודעים את סֶאֱגַת משפחתו של עֵמִי זה, יודעים שהגְּנֻטִיקָה היא הוכחה נצחית: דם זה לא מיים, זה מירוץ-שליחים מדור לדור.

מִכָּאֵן, מִמְּחֶרֶת קרב-הדמים של ליל-שְׂרוּנָה, מִעַתָּה הלווייתם של כל ארבעת הרוגיו, מתחיל שְׁעוֹן-החול של אָם עמירם, אָמָא חיה – להתרוקן ולְאָזוֹל בקצב מצמרר. וכך, מִקֵּץ חצי-שנה של שְׁכוֹל שהוא וולטָאז' שלא תמיד

עומד בו לב שבור ורך של אמא, נשרף ליבה של האשה המופלאה הזאת, כמין נורת-חשמל שלא עמדה יותר בעמס.
איך אמרו אז שכניה? ישנן אמהות שלא מסוגלות להיפרד מעל הילד זמן ממושך מדי ומצטרפות אליו גם שם, בארץ הכפר-לא שהתמימים קוראים לו נצח...

* * *

בחדר-הטהרה המצמרר שב"הדסה" לא עסקו בבדיקות-דם שעה לפני ההלוויה. אף על פי כן – היה זה בהחלט עניין של דם. סוג-דם. או D.N.A. ה- D.N.A. הפלינקובי.

כמה עשרות שנים לפני כן: שוב, לילותיה של פנען. שוב, הקטיפה השחורה שמעל, הזרועה בקריצות כוכבים. על פני הארץ הקטנה, העתיקה הזאת, שמדי פעם, מחדש, נקנית ביסורים פה, שועטת סוסתו של איש "השומר", חיים-דוב פלינקוב, והיא עושה זאת כמו רוכבה: חמה, שוצפת-דם.

הדוקומנטים מעידים כי חיים-דוב נולד בהומל, בפילורוסיה, אך גם זה תיעוד חלקי בלבד. מה שאותם דוקומנטים אינם מספרים (ושהוא הקובע), היא העובדה שמקום-לידתו הוא מלכות הרפתקות הדמים.

את העובדה הזאת יודעים כל הפרמים של "ראשון", שדות עקרון, באר-טוביה וכל ואדי, עץ ושביל. אבל לדם, ל-D.N.A. החם, הפלינקובי, טבעי היה שיפירוה גם גלי עתלית וגם דקליה של פינרת, פרדסי מלאכס ובוסתני ג'עוני, היא ראש-פינה בגליל. ואם לומר אמת – הם הפירוה ע'אס בין ענום (בין אם רצו או לא רצו): קוזק יהודי נדיר...

היה זה צו-גורל, כמו ב"מכתוב" כזה, פאטאלי, ששום דבר אף פעם לא ריגש את חיים-דוב. לא פנופיות ערבים, לא סופות-חורף, לא חמסנים – כמו שתי עיני האש של חיה צ'יז'יק, פרח-בר. מה שעבר פתאום בין מבטיו למבטיה פאיזה זרם-חילופין של מתח מסופן – הוא מין חשמל, לא סטאטי, רק דינאמי ואפואה (וככה גם אפואה, שאמר לך טוב).

אלא שגם ארץ פנען היא מין אהובה תובענית לא פחות – קנאית, רכושנית ולא סובלת קונקורנציה. ושתיים אוחזות בה, בטלית של קוזקנו, וכל אחת אומרת: חיים-דוב פולו שלי...

לילה פשוף וגורלי אחד בעמק הירדן, במושבה מנחמיה בין רובים ואור ירח, ננעץ בחיים-דוב מבט מגחיל, כמעט היפנוטי, מעבר לפאפיה בה לוטים פני איש-שיחו. מאוחר מזה, עמוק לתוך הלילה הקיצי, מציג עצמו האיש לחיים-דוב מופה-הקסם. זהו יוסף ליסנסקי מאנשי מחתרת ניל", והוא דוהר אתו אל אתגרי הספנה.

מאוחר מזה רודפים השלטונות העותומאנים גם אותו, כמו את ליסנסקי, בתקווה שיִתְּלֶה. גיסו, אפרים צ'יז'יק, מצפינו בצל גגו, עד שאומרים לו אנשי מושבתו: "בגללו עוד יתלו את פולנו..."

צ'יז'יק, גיבור חולדה ואחת מאושיות "השומר", נקלע בכף-הקלע שבין שתי חובות גם יחד, אך חיים-דוב מקל עליו, אומר לו: "הם צודקים שם" וממליץ לו על מוצא מן הקונפליקט המייסר. וכך אפוא, גלילה בלי כוכב ובלי ירח, אך לא בלי תושייה שהיא עורמת הנרדפים, מובל חיים-דוב על סוסו של גיסו להרים ששום איש לא שוכן בם, מלבד התנים שבקם הוא המשך דמעותיה של חיה אשתו. שם, בעומקי מערה לא נראית, הוא נסתר לזמן-מה מפל עין, מלבד מעיניהם של כמה צ'יז'יקים טובים המגניבים לו פלילות מזון, שמיכות ומיים ושם הוא מהרהר על משמעם של שני שמותיו, על "חיים" ועל "דוב" שפמו עוד אז, בפילורוסיה, נופא בהם פיצד הוא יסתתר במערה, כמו דוב נמלט מציידי שום ויתר על בית עדיין לא ויתר על היקר מכל: חיים...

עם בואם של הבריטים, כובשי ארץ זו שהבטיחו לנו בית לאומי במאגנה חארטה הקרויה "הצהרת בלפור" אך גם הם התקרנו ותלו את בחורינו לא פחות מן הטורקים – מגיח חיים-דוב ממחבואו בחיק הרכס לנשום את אווירה המשפר של החירות. אף על פי כן, זו חירות עם פבלים, חירות שבעיניו של חיים-דוב היא סוג של פארסה. לכן, משעור טרם התפכחו רבים בארץ מבלוף הג'נטלמניות הבריטית הבדויה, הוא מטעים כמין מאנטרה לשלושת בניו, לדודי, יונתן ועמירם: "אל תאמינו ל-John Bull, ה-Bull הזה הוא bullshit ואם לסמוך על מישהו אז רק על עצמכם."

ואם ליטפה ידו, יד אב אוהב, ברגע זה, את תלתליו המזהיבים של קטון בניו, עמירם – פלום לא עבר בה כמו משב סגריר בשדה-דגן, רטט מוזר ומצמרר של נבואה קודרת?

"ח שנים אחר מכן, ובלי טיפת חמלה, מפה ומתאמת נבואה זו בשרונה, פי ארץ זו שאין עוד תובענית יותר ממנה נקנית בכאנק-הדם במחיר המופקע ביותר של השכול.

* * *

הַכִּי הִיָּה כְּבוֹשׁ, מְבַלִּיעַ עֲצָמוּ פְּנִימָה. כִּכִּי בְּלִינְקוּבִי שֶׁל בּוֹכִים לְתוֹךְ אַגְרוֹף. עֲמִירִם בְּלִינְקוּב יִפְּה-הַתּוֹאֵר, עַז-הַנֶּפֶשׁ, זֶה שֶׁהִיָּה עֲשָׂרִים וְאַחַד אֲבִיבִים שֶׁל חַיִּית וּשְׁל צַחֻק – שׁוֹב לֹא הִיָּה אֵלָּא צָרֹר תְּצִלּוּמִים, שֶׁם מוֹקֵף בְּמִסְגֵּרָת שֶׁל אֶבֶל, פָּצַע פְּתוּחַ בִּלְבַב מִשְׁפַּחְתּוֹ וּבִלְבַב נַעֲרָה שֶׁאֵהָב. אַךְ אִזּוֹ, עֲשָׂרָה חוֹדְשִׁים לְאַחַר שֶׁעֲצָם לְעוֹלָם אֶת עֵינָיו, נִיֶּתֵן הִיָּה לְשִׁמוּעַ, בְּנִיגוּד לְהִיגִיוֹן, עֲמִירִם בְּלִינְקוּב חֲדָשׁ בּוֹכָה, מִמֶּשׁ, בְּפִעֵל. וְלֹא כְּמִטְפוּרָה, כְּעוֹבְדָה. בְּשֶׁר וְדָם...

חֲזִיוֹן-תַּעֲתוּעִים? תַּחִּיית-מֵתִים? פֶּאֶטָה מוֹרְגָאנָה? דְּמִיוֹן הַזּוֹי שֶׁל מִי שֶׁלֹּא הֵשִׁלִּים עִם הָאוֹבְדֵן?
לֹא זֶה וְאֵף לֹא זֶה. יֵשׁ פְּתֵרוֹנוֹת פְּשׁוּטִים יוֹתֵר: עֲמִירִם, תִּינּוֹקִם שֶׁל דּוֹיֵד בְּלִינְקוּב וּפֶאֶנִיָּה (הִיא פֶּאֶנִיָּה לְבֵית פְּרִיִּמְרָק) נִצְטַעֵק בּוֹ, בְּבֵית-הַיּוֹלְדוֹת, פֶּהוֹכַחָה חוֹתַכַּת לְעוֹבְדָה שֶׁהוֹשִׁלְתָּ, חֶרֶף יִגּוֹנוֹתִיָּה, מִמִּשְׁכָּה לְהַתְקִיִּים. לִיתֵר-בֵּיטְחוֹן הוֹסִיפּוּ לוֹ אֶת הַשֵּׁם "חַיִּים" – הֵן לְזָכְרוֹ שֶׁל חַיִּים-דּוֹב, סָבוּ הָאֲגָדִי (שֶׁהַחֲזִיר לְבוֹרָא-עוֹלָם אֶת נִשְׁמַתּוֹ הַסְּעוּרָה חוֹדְשִׁים אַחֵר מוֹת צַעִיר-בְּנָיו בְּלִיל-שְׁרוֹנָה וְאַרְבַּעַת חוֹדְשִׁים אַחֵר מוֹת חַיָּה זּוּגָתוֹ) וְהֵן מִחֶשֶׁשׁ סְמוּי, יְהוּדִי מְאוּד, מְעִין-הֶרַע...

וְעַם שֶׁהִילֵד גִּדֵּל מִפְּלִיאָה הַגְּנִטִיקָה, שׁוֹב, בְּקִסְמִיָּה: אוֹתוֹ הַזֶּהָב, כְּמוֹ שֶׁל שְׂדֵה דָגָן, בְּתִלְתִּלִּים. אוֹתָהּ נַחִישׁוֹת בְּלִינְקוּבִית פְּפָה הַנְּקִמָּץ, בְּבִלִּיטוֹת הַסְּנֵטֵר. "מָה יֵשׁ לְהַגִּיד, עִם עוֹבְדוֹת פִּזִּיוֹנוּמִיּוֹת לֹא מִתּוֹכָחִים," אוֹמֵר אֲבֵא. - "עֵיזְבוּ!" אוֹמְרִים בְּהִתְרַסָּה בְּנֵי מִשְׁפַּחְתָּה שֶׁל אֲמָא, "הַפְּרִיִּמְרָקִים תִּרְמוּ גַם הֵם. לְכָל הַיּוֹתֵר – סִינְתָזָה." מָה שֶׁחֲזוֹר וּמוֹכִיחַ, אִם כֶּךָ וְאִם כִּכָּה, שֶׁדָם זֶה לֹא מִיִּים.

"וּבְלִבְדֵךְ שִׁיגְדֵל וְיִהְיֶה בְּרִיא," אוֹמֵר אֲבֵא דּוֹיֵד בְּתַקּוּוּהָ. וְיֵשׁ בְּחִיּוֹכּוֹ הַטּוֹב קְמִצוּץ תּוֹגָה נִסְתָּרָת. שֶׁהִרִי, אִם לְהוֹדוֹת עַל הָאֲמַת הַבְּלִינְקוּבִית, בְּנִים בְּרִיאִים הִיוּ לָנוּ תְּמִיד, בְּרִיאִים מְאוּד. אֵלָּא – לְגִדּוֹל אֶט-אֶט, לְהַזְדַּקֵּן כְּדֶרֶךְ-הַטְּבַע, וְלֹא לְרֵאוֹת אֵיךְ מִתְקַצֵּר הַשׁוּנְגָה הַזֶּה פְּתֹאֵם בְּשֶׁל קְלִיעַ מְחֻרְבֵּן שֶׁל רוּעַ וְעוֹפֶרֶת – זֶה כִּכָּר, עִם כָּל הַכְּבוֹד, עֲנִיין אַחֵר, אַחֵר מְאוּד.

בִּינְתִּים הוּא מְחַרֵּשׁ בְּצִהְלוֹת שׁוֹכְבוֹתוֹ אֶת כָּל חֵלֶל רְחוֹב אֲמִיל זוֹלָא הַתֵּל-אֲבִיבִי—בְּמַחְבוּאִים, בְּדוּדָס, בְּשׁוֹטְרִים וּגְנָבִים, וְהַעִיקֵר – בְּאַהֲבָה לְבַעֲלֵי-חַיִּים. מִשְׁהוּ נוֹרָא עִם הַיִּלְדוֹן הַזֶּה, הַצּוּצִיק: טוֹנוֹת שֶׁל רְחִמִים לְכָלִּבְלִבִּים, חֲתִלְתוּלִים. אֲנָקוֹר שְׁצַנַח מְקִינּוּ בַּחֲצֵר. זִיקִית שֶׁנִּתְקַעָה עַל חוּט הַטְּלַפּוֹן בְּגוֹבָה. נוֹחַ בְּתִיבְתּוֹ וְדוֹקְטוֹר דּוֹלִיטֵל רְחִימָא הִיוּ וְדֹאֵי רְוִים מְמַנּוּ נַחַת, לוֹא יִדְעוּ.

לֹא פֶּעַם הוּא הוֹלֵךְ לְכַדּוֹרְסֵל, נוֹצֵץ-עֵינִיִּים. בְּדִיזְנֻגּוֹף 135 יֵשׁ מָה לְרֵאוֹת. הַחֶבְרָה מִ"מַּפְּבִי" שֶׁם חֲנֻכּוֹ מִיַּגְרֵשׁ עַל שְׁמוֹ. לֹא, לֹא מִמֶּשׁ עַל שְׁמוֹ, עַל שֶׁם דּוֹדוֹ, גִּיבּוֹר שְׁרוֹנָה. וְכֶךָ גַם, כְּשֶׁרְגִלִּיו נוֹשְׂאוֹת אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ קִטְעַ שְׁבִין דְּרוּמָה שֶׁל הַקְּרִיָּה לְשׁוֹק הַסִּיטוּנִי. הוּא מִתְעַפֵּב, בְּלִי לְסַפֵּר לְאֲבֵא אוֹ לְאֲמָא, בְּרְחוֹב הָאַרְבַּעָה, שֶׁעֲמָהֵם נִימְנָה דּוֹדוֹ.

* * *

"לֹאן שֶׁרַק תְּרַצָּה, חֲמוּד," אוֹמֵר לּוֹ כֶּךָ אֲמָא, "לֹאן שֶׁרַק תְּרַצָּה אֲבֵל עַל טֵיסַ שֶׁתְּשַׁכַּח..." אֲבֵא שׁוֹתֵק אֵךְ מְפִיוּץ שֶׁפִּתּוּ אֶתָּה מְבִין: גַם הוּא, אֵף שֶׁאִינּוֹ אוֹמֵר מִיָּלָה, חוֹשֵׁב כְּמוֹהָ. לֹא שֶׁרְאוּי לְקַצֵּץ כְּנַפְיִים, מָה גַם כְּנַפִּי-טִיסָה; אֵלָּא שְׂדֵי בְּמִלְאֵי הַמְּצָבוֹת הַקִּימּוֹת כְּבֹר. כֹּאן, בְּמִשְׁפַּחַת "בְּלִינְקוּב" יֵשׁ קוּ-חַיִּים קְטוּעַ, שֶׁמִּתִּירָא מְפֵל הַיִּמּוֹר נוֹסֵף עַל הַגּוֹרֵל...

עֲמִי מְבִין. לֹא שֶׁמִּסְפִּים לְכֶךָ אֲבֵל סוֹלַח. לְחַרְדַּתְּם, לְמִבְטָם הַחֵד הַמְּתַגַּב (פֶּעַם אַחַת אֵלָיו וּפֶעַם – לֹא בְּלִי גַעְנוּעַ – מִיד אֵל תְּצִלּוּמוֹ שֶׁל הַעֲמִירִם הָאַחֵר). הוּא נִיבֵט בֵּהֶם מִתַּחַת לְאוֹתָהּ טְבִלַת-זְכוּכִית הַצְּמוּדָה אֵל הַשׁוֹלַחַן שֶׁפֶּסְאֵלוֹן, כְּמוֹ אִיזָה טוֹטָם. טוֹטָם שְׁבִטִי נַעֲרָץ, וְאַהוּב, וְכֹאֹב עַד דְּמַעוֹת, שֶׁלֹּא מְזַפִּירִים בְּדִיבּוֹר כָּל שְׁעָה אֵךְ גַם לֹא שׁוֹכְחִים אֵף לְרַגַע. יֵשׁ אִיזָה פְּחַד-הַשׁוּאוּאָה עֲמוֹק בְּעֵינֵי אֲבֵא. וְאַצֵּל אֲמָא – מִיֵּן רְפִלְקַס פְּבִלוּבִי שֶׁל חֶשֶׁשׁ. אִזּוֹ הוּא לֹא מִתּוֹכָה אִיתֵם, לְשֵׁם מָה? רַק מִדְּחִיק וּמְרַחֵק מִן הַדַּעַת. אֵף כִּי אֵינִי זִיפְרוֹן זֶה, וְלוֹא גַם מוֹדַחֵק וּמְוֹרַחֵק, נַעֲלָם בְּאֲמַת.

וְכֶךָ, כִּינּוֹן שֶׁאֵינִי הוּא מְאוֹתָם שֶׁהַעֲצָבוֹת תּוֹפְסוֹת בָּם רֵאשׁ-גֶּשֶׁר וְחוֹתְמַת אֲצִלָּם קְבַע, יוֹצֵא הוּא מִן הַבֵּית וְדוֹהֵר עַל אוֹפִנּוֹי, תּוֹךְ שֶׁמִּתִּיר לְרוּחַ לְפִלְרֵטֵט עִם בְּלוּרִיתוֹ—זוֹ הַעוֹשָׂה בְּקַבְלָנוֹת (נוֹסֵף עַל הַעֵינִיִּים) שְׁמוֹת כְּפֹלָה בְּלִיבֵן שֶׁל הַבְּנוֹת בְּעִיר...

לְפִי שְׁעָה שֶׁטוּף הוּא בְּצַמִּיחָה עוֹזָה, גּוֹעֶשֶׁת. זוֹלֵל אֶת הָעוֹלָם סְבִיבוֹ בְּמֶרֶץ גְּרוּי-חַוִּישִׁים. שׁוֹאֵל, בְּפֶרֶט אֶת אֲבֵא, בְּשִׁקִּיקַת-רָעֵב בּוֹלִימִית, הַפֵּל, עַל כָּל נוֹשֵׂא. חַיִּיב לְדַעַת. לְהִבִּין. אֵלָּא שֶׁבְּקִרְיָה, זֹאת שֶׁהִיתָה פֶּעַם שְׁרוֹנָה, רוֹשְׁמוֹת כְּכֹר פְּקִידוֹת אֲפִ"א בְּמִישְׂרָד הַבֵּיטְחוֹן אֶת כָּל פְּרִטּוֹ בִּ"אֵי-בִּי-אָם" וְהַפֵּל מְנוֹקֵב פֶּה פֶּנְטַאסְטִית. עַד שֶׁתִּגִּיעַ שְׁעַת הַגִּיוֹס וְהַנַּעַר יִלְבֹּשׁ אֶת מְדִיו. וּבְכָל זֹאת, תִּשְׁעַ-עֲשָׂרָה שָׁנָה לְפָנָי כֵּן, כֹּאן, בְּלִילָה, מְטֵרִים סְפוּרִים מְנַחֵל-הַמְּשֻׂרְדִים הַזֶּה עֲצָמוֹ, מָה שֶׁהִיָּה פֶּה מְנוֹקֵב, לְגַמְרִי לֹא פֶּנְטַאסְטִית, הִיוּ אַרְבַּעָה נַעֲרִים שֶׁעֲמִירִם בְּלִינְקוּב נְמָנָה עֲמָהֵם.

* * *

ואז, הקורס: הכוח העולה על הגבעה. חגור-הפילים המעיק, החותך נוראות בשַׁכְמוֹת ובעורף. הגוף המתורגל – כבר חמישה שבועות של פרך – בלאַגָּף, בלהתקיף, בלאַבְטִיחַ, בלְרוֹץ. התמיסה הצה"לית הזאת של שמן-רובים ופיח, של זיעה ושל אמביציה והרבה גְרֵעוֹן-שינה. והמילה היומרנית הזאת, קשוחה אך מצודדת: צוֹעֵר. שלחנו ילד וחוזר לנו צוֹעֵר...

רק בחופשות, בשבתות המועטות של אֶפְטֵר דְיוֹטִי, הוא שב להיות מה שהיה תמיד עמוק-עמוק בפְּנִים: ילד קטן עם רחמים גדולים לכל שנשמה בו, ההומלְסִים של השכונה, כלבים וחתולים. שלו, הפרטי, הוא שחרחר-לבנפן. משהו חמוד וצמרירי ששמו הוא ג'ימי. נובח נוראות בצהלה כלבית אופורית כְּשֶׁרַק שומעים את צעדיו של בעליו קרבים.

ופעם חוזר הצוֹעֵר ורואה עננות מקומית על פני אמה. "שָׁבֵר את הרגל", היא סחה ומצביעה על הפלבלב. וג'ימי – פקעת מייבבת של פאב, של אין-אונים – מאושפז בְּטִיפּוֹל הנמרץ של ארגז מאולתר שהכינה לו אמה. ג'ימי שלו נפצע ולא משאירים חבר בשטח. וכל הלילה הוא ישן איתו על המרבד. כי כלב מי שלא מבין מה שמבין אהב-כלבים: לפעמים הולך-על-ארבע טוב מזה על-שתיים. פי לנפוח, לנשוך, להשתין על כל ערך, יודעים פאן אצלנו רבים. אבל נאמנות, שחוש מולד היא אצל כלב, בְּזֶה אנחנו חלשים מאוד לעומתם...

בְּבוֹקֵר קם עמירם וחוזר במדים ל"שם". ב"שם" ההוא צפוי לו זמן קשה של שפיכת לְאָגֵר: עיניים דלוקות-סומק באולם-ההרצאות. תפריט-אימונים מפרך בו הוא נֶלְחָץ כמו בכף-קֶלֶע - - - קֶלֶע.

קֶלֶע של עץ הניתז, כְּשֶׁלִּיחוֹ של גורל מאקאפרי, בלי התראה לעומק איבריו הפנימיים. וכמו דודו המיתולוגי, אז, בליל-שְׁרוֹנָה, גם הוא פתאום קורס שותת בְּזוֹרְעוֹת חבריו החיורים.

בתל-השומר הוא מפפרק חיוך שאנן-כְּבִיכּוֹל, לְעֵבֶר אִמּוֹ שְׁכּוֹלָה חרדה, וצונח שנית אל הפר. בדודו, יונתן (אחיהם של אבא דויד ועמירם ז"ל) הוא מפציר לדבר עם ההוא, המג"ד, שיתנו לו לגמור את הקורס.

כ"א באב, שנים אחדות לפני הפגיעה בקלע, הולך לעולמו עוד פטריארך, אפרים צ'יז'יק (שחָיָה אחותו, זו שִׁפְתָּה כפרח-בר, קסמה לסבו האָחֵר, חיים-דוב, הקוזק העברי ההירואי).

וממש באותו תאריך עצמו, הֵינּוּ תשע-עשרה שנים אחר אופלו של ליל-שְׁרוֹנָה, קולטת אדמת ארץ זו, שפל יום בה הוא יום-זיפרון, עוד עמירם פְּלִינְקוֹב, פאילו אף פעם לא די לה. זה, הראשון, קבור בַּחֲלָקָה הצבאית בנחלת-יצחק. וזה, השני – בקרית-שאול, בכיכרת חללי החאקי.

כמו להוכיח את מה שפולנו יודעים מהרבה הלוויות:

שְׁמִשְׁפַּחַת השכול הגדולה היא משפחת פולנו ודם זה לא מיים.